

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 28.10.1985, sp. zn. 1 Cz 73/85, ECLI:CZ:NS:1985:1.CZ.73.1985.1

Číslo: 36/1989

Právní věta: Ak štátna sporiteľňa poskytla za života poručiteľky a jej manžela im obidvom pôžičku a peniaze použili manželia na opravy a úpravy rodinné domu, ktorý bol vo výlučnom vlastníctve poručiteľa, zistí štátne notárstvo v konaní o dedičstve výšku pôžičiek, odpočíta ich zostatky ku dňu smrti poručiteľky a určí výšku náhrady, ktorá v zmysle ustanovenia § 150, veta druhá, O. z. patrí pozostalému manželovi s prihliadnutím na podiel, ktorý sa mu dostáva ako dedičovi.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 28.10.1985

Spisová značka: 1 Cz 73/85

Číslo rozhodnutí: 36

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Bezpodílové spoluvlastnictví manželů, Dědění, Řízení před státním notářstvím, Smlouva o půjčce

Předpisy: 40/1964 Sb. § 150 95/1963 Sb. § 34

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 36

Ak štátna sporiteľňa poskytla za života poručiteľky a jej manžela im obidvom pôžičku a peniaze použili manželia na opravy a úpravy rodinné domu, ktorý bol vo výlučnom vlastníctve poručiteľa, zistí štátne notárstvo v konaní o dedičstve výšku pôžičiek, odpočíta ich zostatky ku dňu smrti poručiteľky a určí výšku náhrady, ktorá v zmysle ustanovenia § 150, veta druhá, O. z. patrí pozostalému manželovi s prihliadnutím na podiel, ktorý sa mu dostáva ako dedičovi.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 28. 10. 1985, [1 Cz 73/85](#))

Poručiteľka P. B. zomrela bez zanechania závetu. Ako dedičia zo zákona prichádzali po nej dve deti a manžel.

Štátne notárstvo vo Zvolene zistilo, že do bezpodielového spoluvlastníctva poručiteľky a pozostalého manžela patria veci v celkovej hodnote 20 100,- Kčs. Rozhodnutím určilo, že do dedičstva po poručiteľke patrí veci v hodnote 1050,- Kčs, ako aj pohľadávky vo výške 18 798,- Kčs. Potom štátne notárstvo vykonalo súpis majetku a dlhov poručiteľky a rozhodnutím určilo všeobecnú cenu majetku

sumou 126 954,- Kčs, výšku dlhov sumou 69 596,- Kčs a čistú hodnotu dedičstva sumou 57 358,- Kčs. Ďalším rozhodnutím štátne notárstvo vyporiadalo dedičstvo tak, že podiel z motorového vozidla Trabant ŠPZ VK 18-36 prikázalo dedičovi K. B., ostatné hnutelné veci všetkým spoludedičom a nehnuteľnosť - rodinný dom č. 200 v B. dedičovi L. B., ktorého štátne notárstvo zaviazalo vyplatiť spoludedičovi T. B. sumu 16 219,- Kčs a dedičovi K. B. sumu 8869,- Kčs do 1 roka od právoplatnosti rozhodnutia.

Na základe odvolania dediča K. B. Krajský súd v Banskej Bystrici svojím rozhodnutím zmenil rozhodnutie štátneho notárstva tak, že všeobecnú cenu majetku určil sumou 145 752,- Kčs, výšku dlhov sumou 27 596,- Kčs a čistú hodnotu dedičstva sumou 118 156,- Kčs. Dedičstvo v celosti prikázal dedičovi K. B., manželovi poručiteľky, s povinnosťou vyplatiť spoludedičom po 39 385,- Kčs do dvoch rokov od právoplatnosti rozhodnutia.

Najvyšší súd SSR rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, tak, že týmito rozhodnutiami štátneho notárstva a odvolacieho súdu bol porušený zákon.

Z odôvodnenia:

Pri rozhodovaní o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva poručiteľky s pozostalým manželom štátne notárstvo nesprávne vyporiadalo ich investície do rodinného domu, ktorý bol výlučným vlastníctvom poručiteľky. Išlo o pôžičky od Slovenskej štátnej šporiteľne v L. č. 7630/62018 a č. 63-112 018, ktoré boli poskytnuté K. B. a jeho manželke P. B. na opravu rodinného domu. Štátne notárstvo zistilo a vyporiadalo zostatky pôžičky ku dňu smrti poručiteľky, hoci takto získané peniaze patrili do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a teda zo spoločného majetku boli vynaložené na opravy rodinného domu, ktorý patrilo do výlučného vlastníctva poručiteľky. Bolo preto povinnosťou štátneho notárstva zistiť celú ich výšku, odpočítať ich zostatky ku dňu smrti poručiteľky a v súlade so zásadou vyslovenou v ustanovení § 150, veta druhá, O. z. určiť výšku náhrady nákladov, na ktoré vzniklo pozostalému manželovi právo, s prihliadnutím tiež na jeho podiel, ktorý sa mu dostáva z rodinného domu ako dedičovi. Obdobne bolo treba postupovať tiež u tzv. stabilizačnej pôžičky 1) , ktorú manžel poručiteľky obdržal u svojho zamestnávateľa a bola použitá na výlučný majetok poručiteľky.

Odvolací súd nesprávne považoval sumu 18 789,- Kčs za pohľadávku patriacu do aktív dedičstva. Z dokazovania vykonaného štátnym notárstvom nevyplýva, že by išlo o pohľadávku poručiteľky. Nebol preto ani dôvod zvyšovať o uvedenú sumu všeobecnú cenu majetku poručiteľky, ako to urobil odvolací súd.

Napokon, pokiaľ odvolací súd tvrdenia dediča K. B., uvedené v podanom odvolaní, týkajúce sa sumy 23 000,- Kčs (mal ju obdržať ako dar od svojho otca a mala byť použitá na splatenie výlučného dlhu poručiteľky), považoval za účelové, potom sa toto hodnotenie bez vykonania dôkazov javí predčasné. V tejto súvislosti mal odvolací súd bližšie, zisťovať spôsob získania tejto sumy, najmä vypočítaním dediča K. B. na odstránenie rozpornosti tohto tvrdenia s jeho predchádzajúcimi výpoveďmi, ako na ne odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal, a prípadne vykonaním dôkazov, ktorými by tento dedič chcel svoje tvrdenie preukázať. V tejto súvislosti sa javilo tiež potrebné zistiť bližšie, kedy došlo k vyplateniu uvedenej sumy (malo ísť o výplatu z dedičstva pre brata poručiteľky A. V., včítane notárskych poplatkov), ako aj zistiť, kedy a v akej výške došlo k pôžičkám poručiteľky a pozostalého manžela od štátnej šporiteľne a či všetky tieto peniaze boli použité iba na opravu domu.

Z uvedeného vyplýva, že štátne notárstvo a odvolací súd porušili svojimi rozhodnutiami a konaním, ktoré im predchádzalo, zákon v ustanoveniach § 4 ods. 1, § 29 ods. 1, § 34, § 35, § 37 ods. 1 a § 39 ods. 3 Not. por. so zreteľom na ustanovenie § 150 O. z. a odvolací súd aj v ustanoveniach § 211 a § 220 ods. 1 O. s. p.

Poznámky pod čarou:

1) Porov. k tomu i stanovisko uverejnené pod č. 18/1971 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk ako aj rozhodnutie uverejnené pod č. 43/1972 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk.